

بررسی رابطه عزت نفس و انسجام درونی با بحران هویت دانشجویان

مهدی نیری^۱، سید محمد حسین کاظمی تربقان^۲

^۱ دکتری روانشناسی سلامت هیات علمی و استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تربت جام

^۲ کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات خراسان رضوی واحد تربت جام (نویسنده مسئول)

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه عزت نفس و انسجام درونی با بحران هویت دانشجویان بود. طرح این تحقیق از لحاظ شیوه اجرا جزء تحقیقات توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش دانشجویان دانشکده حکمت رضوی بودند. نمونه آماری این پژوهش از طریق نمونه گیری هدفمند و از نوع داوطلبانه تعداد ۶۰ نفر از دانشجویان روانشناسی دانشکده حکمت رضوی انتخاب شده است. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه عزت نفس کوپر اسمیت، پرسشنامه انسجام درونی و پرسشنامه بحران هویت استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده به وسیله نرم‌افزار آماری SPSS صورت گرفت و نتایج آماری، نتیجه فرضیه‌ها را مشخص کرد. با توجه به تحلیل نتایج آماری رابطه ای بین عزت نفس و بحران هویت وجود ندارد، اما ارتباط معنی داری بین ارتباط انسجام درونی با بحران هویت مشاهده شد.

واژه‌های کلیدی: عزت نفس، انسجام درونی، بحران هویت، دانشجویان

مقدمه و بیان مساله

عزت نفس، باور و اعتقادی است که فرد، درباره ارزش و اهمیت خود دارد. عزت نفس را می توان با عوامل مختلف توضیح داد از جمله فردی که عزت نفس دارد معتقد است که انسان مقدس است و به دلیل این مقدس بودن نمی توان او را قربانی اعتقادهای دیگران کرد، عامل بعد اینکه همه انسان ها با هم متفاوتند؛ یعنی بین افراد مختلف با نژادها و قومیت های مختلف هیچ فرقی وجود ندارد و همین طور انسان ها با هم برابرند، عامل دیگر خود دوستی و احساس رضایت داشتن از آنچه که هستم و هرچه که هستم و همین طور نداشتن شرم و خجالت از وجود خود است. اصولاً می توان عزت نفس را در امور مختلف زندگی شرح داد. افرادی که دارای عزت نفس پایین هستند در زندگی خود با مشکلات فراوان روبرو می شوند. به باور کارل راجرز تمامی انسان ها به حرمت نفس و عزت نفس نیازمندند. در درجه نخست، عزت نفس نشان دهنده احترامی است که دیگران برای ما قائل اند. هنگامی که پدر و مادر به فرزندان خود، توجه مثبت غیر شرطی نشان می دهند و آن ها را جدای از رفتارهایشان به عنوان انسان هایی که از شایستگی های درونی برخوردارند می پذیرند، در اصل به رشد عزت نفس آن ها کمک می کنند. اما هنگامی که والدین به کودکان توجه مثبت شرطی نشان داده و در واقع هنگامی آن ها را می پذیرند که به شیوه مورد نظر و مطلوب رفتار می کنند، کودکان در شرایط ارزشی قرار می گیرند و گمان می کنند که فقط هنگامی شایستگی دارند که مطابق با خواست والدین رفتار کنند.

عزت نفس یکی از عوامل تعیین کننده رفتار در انسان به شمار می رود در حقیقت برداشت و قضاوتی که افراد از خود دارند تعیین کننده چگونگی برخورد آن ها با مسائل مختلف است. فردی که عزت نفس پایین دارد و برای خود ارزش و احترامی قایل نیست ممکن است دچار انزوا، گوشه گیری و یا پرخاشگری و رفتارهای ضد اجتماعی شود. عزت نفس را می توان مجموعه ای از افکار، احساسات، عواطف و تجربه ها تصور کرد که در فرآیند زندگی اجتماعی شکل می گیرند. مجموعه هزاران برداشت، ارزیابی و تجربه ای که فرد از خود دارد، باعث می شود که نسبت به خود احساس خوشایند، ارزشمند بودن یا برعکس آن را داشته باشد. کودکانی که به شرایط ارزشی دچار می گردند، تا اندازه ای در درون خویش احساس ناامیدی می کنند. آن ها نمی توانند کاملاً مطابق با خواست دیگران عمل کنند، و با خود نیز روراست باشند. اما، این به این معنا نیست که ابراز خود ناگزیر به تعارض منجر می گردد. به باور کارل راجرز هنگامی که در تلاش برای رسیدن به توان بالقوه خویش، دچار ناکامی می گردیم، به دیگران آسیب می زنیم یا به شیوه های ضد اجتماعی رفتار می نماییم. اگر پدر و مادر و دیگران تفاوت هایمان را دوست بدارند و آن ها را تحمل نمایند ما نیز آن تفاوت ها را دوست خواهیم داشت. حتی اگر ترجیحات، توانایی ها و ارزش هایمان با یکدیگر متفاوت باشد. اما در بعضی از خانواده ها کودکان می آموزند که داشتن برخی باورها به ویژه در مورد موضوعات جنسی، سیاسی و مذهبی زشت است. از این رو هنگامی که می فهمند مورد تأیید والدین و بزرگ ترها نیستند، خود را شخصی نافرمان می بینند؛ و به احساس هایی چون حماقت و شیطنت دچار می شوند؛ بنابراین اگر بخواهند خودپنداره و عزت نفس سازگاری داشته باشند باید احساس های خویش را انکار و بخشی از وجود خود را پنهان نمایند. بدین ترتیب خودپنداره آن ها تحریف می گردد. بنابه گفته راجرز آگاهی از وجود احساس ها و تمایلات ناسازگار با خود پنداره تحریف شده موجب اضطراب می گردد و چون اضطراب ناخوشایند می باشد شخص تلاش می کند تا وجود احساس ها و تمایلات واقعی و اصیل خویش را انکار کند. به باور راجرز مسیر خود شکوفایی به روراست بودن با احساس های واقعی، پذیرفتن و عمل نمودن به آن ها نیاز دارد و این هدف اصلی روش روان درمانی راجرز یعنی درمان مراجع محور است. او معتقد بود که ما در باره اینکه چه کسی می توانیم باشیم، تصورات ذهنی داریم. این تصورات که خود آرمانی نام دارد مارا برمی انگیزد تا تفاوت بین خودپنداره و خود آرمانی را کاهش دهیم.

ارتباط والد-کودک از مهم ترین مؤلفه های زندگی اجتماعی بوده و نقش مهمی در سلامت روان والدین و فرزندان ایفا می کند (باربر^۲ و همکاران، ۱۹۹۹). تحقیقات نشان می دهد که در بین عوامل مختلفی که در پرورش شخصیت سالم در کودکان و نوجوانان مؤثرند، تأثیرات متقابل کودک و والدین و نحوه برخورد و ارتباط والدین با کودک از مهمترین و بنیادی ترین عوامل محسوب می شود (برک^۳، ۲۰۰۱). از طرفی دوران نوجوانی و جوانی یکی از بحرانی ترین دوران زندگی فرد است (رافعی، ۱۳۸۳). بیش از ۲۰ میلیون جوان و نوجوان در کشور زندگی می کنند و همین قشر نیروی محرکه و پویایی جامعه را تشکیل می دهند که شناخت عوامل مربوط و موثر با آنان بسیار مهم است. ورود به دوره نوجوانی فرد را با مشکلات فراوانی دست به گریبان می سازد (احمدی، ۱۳۷۵؛ به نقل از حسینی، ۱۳۸۸). سال های نوجوانی مرحله مهم و برجسته رشد و تکامل اجتماعی و روانی فرد به شمار می رود. در این مقطع سنی نیاز به تعادل هیجانی و عاطفی، خود آگاهی، برقراری روابط سالم با دیگران، کسب مهارت های اجتماعی لازم در دوست یابی، از مهمترین نیازهای نوجوانان است (شعاری نژاد، ۱۳۷۷). در این بین ارتباط والد فرزندی از اهمیت زیادی برخوردار است تاجایی که پژوهش ها نشان داده است فقدان ارتباط با والدین در زندگی کودکان، به فعل و انفعالات والدفرزندی ضعیف تر و سطحی تر منجر خواهد شد و این مسأله به نوبه خود سبب بروز مشکلات پیچیده در آینده کودک می شود (رونکن^۴، ۲۰۱۲). و همچنین جلودان (۱۳۹۷) در پژوهشی نتیجه گرفت یکی از مهم ترین عوامل تأثیر گذار بر فرزندان مشکلات روحی و عاطفی میان والد-فرزند، عدم مهارت های ارتباطی والدین و بی توجهی نسبت به نیازهای روانی فرزندان است. نوجوانان و جوانانی که روابط عاطفی شان با والدین از کیفیت پایینی برخوردار است بیشتر احتمال دارد که در ارتباطشان با همسالان و جنس مخالف مهارت های اجتماعی ضعیفی نشان دهند (اسنبرگ^۵، ۲۰۰۱). پژوهش های انجام شده در آمریکا، آفریقا، آسیا و اروپا نشان می دهد که رفتارهای جبری والدین با حرمت خود پایین، افسردگی و رفتارهای ضد-اجتماعی در نوجوانان ارتباط دارد که تا بزرگسالی پیامدهای آنان نمایان می شود (برک، ۲۰۰۷). ایجاد رابطه صمیمی بین فردی با دیگران، عامل مهمی در تحول افراد نو جوان و جوان است. نظریه یادگیری اجتماعی بیان می کند که رفتار فرزند به پاداش ها، تنبیه ها و الگوهای رفتاری که والدین ارایه می کنند بستگی دارد و تجربه های اولیه در روابط خانوادگی بر کارکرد روابط بعدی تأثیر می گذارد. نوجوانانی که در خانواده هایی تربیت شده اند که روابط والدین با آنها گرم و حمایت کننده بوده است و سطح مهارگری ها منعطف بوده اند در بزرگسالی روابطی گرم و متعهدانه برقرار می کنند (سفجی، کرنک^۶ و همکاران، ۲۰۱۰). نقش کیفیت رابطه بر تکامل طبیعی کودک (وین استوک^۷ و همکاران، ۲۰۰۴)، شیوه های فرزند پروری (گلفم و گال^۸، ۲۰۰۹) و داشتن محیطی شفاف و صمیمی در خانواده (دیان^۹، ۲۰۰۰؛ کانافو و اسکوارتز، ۲۰۰۴) در شکل گیری هویت نوجوانان موثر شناخته شده است. نتایج پژوهش پرهیزکار و همکارانش (۱۳۸۸) حاکی از آن است دانش آموزان دارای بحران هویت نسبت به

^۲Barber^۳Berk^۴Ronkan^۵Esenberg^۶Esfeji&Kernek^۷Vinestok^۸Gulfem, C. S., & Gul, A.^۹Diane, E. L^{۱۰}Knafo, A., Schwartz, S. H

دانش آموزان فاقد بحران هویت به طور کلی رابطه ضعیف تری با والدین خود دارند (پرهیزگار، محمودنیا و محمدی، ۱۳۸۸). و همچنین در پژوهش شولتز و بلوستین^۱ (۱۹۹۴) نتایج نشان داد که تفاوت جنس در ارتباط بین نوجوانان - والدین و جریان شکل گیری هویت تأثیر داشت. نداشتن رابطه گرم با والدین و دلبستگی نا-امن، مقررات سخت و نظارت ناکافی خطر شکل گیری مشکلات رفتاری در کودکان را افزایش می دهد (وین استوک و همکاران، ۲۰۰۴). گلداستین و تیسک^۲ (۲۰۰۶) به این نتیجه رسیدند والدینی که در کودکی در ارتباط با فرزندان روش سهل انگارانه یا سختگیرانه در پیش گرفته بودند، شاهد پرخاشگری و خشونت بیشتری از نوجوان خود بودند. همچنین عامل دوستان و همانند سازی با آنان در بروز خشونت مؤثر است. نوجوانانی که در خانه مورد بی مهری والدین قرار می گیرند، از برقراری ارتباط صمیمانه و مؤثر با دیگر همسالان ناتوانند (وین استوک و همکاران، ۲۰۰۴). هویت یابی هر فرد، در دوران نوجوانی و به موازات رشد فیزیکی، شناختی، اجتماعی و عاطفی اهمیتی خاص می یابد (اریکسون، ۱۹۶۸). از نظر اریکسون (۱۹۶۸) هویت به عنوان ادراکی از خود مطرح می شود که انسجام میان تجارب گذشته، حال و آینده است و خود مهمترین مضمون روان شناختی در رشد هویت است که مرتبط با سایر عناصر اجتماعی فرهنگی، عاطفی و عقلانی است. مارشه^۳ (۱۹۷۹) با الهام از نظریه اریکسون تحقیقاتی انجام داده و به این نتیجه رسیده که بعضی از نوجوانان بحران هویت را با موفقیت پشت سر گذاشته و نسبت به اهداف معینی تعهدات لازم پیدا کرده اند این گروه انعطاف پذیرند، خودمختارند، و با فکر و درایت عمل می کنند، اعتماد به نفس بالایی دارند و تحت شرایط فشارزا مقاومت خوبی دارند و با دیگران ارتباط خوبی برقرار می کنند. اما در مقابل گروه های هستند که در این مرحله موفقیت لازم را کسب نکرده اند آنها انعطاف ناپذیرند، به شدت به خانواده وابسته اند، بی خیال هستند، هدف خاصی را دنبال نمی کنند، توان برقراری ارتباط با دیگران را ندارند، آنها ناخرسند، تنها، مضطرب و دستخوش تعارض اند (نقل از اکبری نژاد، نصیرنژاد و اعتمادی، ۱۳۸۸).

از طرفی از میان عوامل اجتماعی برجسته ترین تأثیر را خانواده و دوستان بر هویت فرد و چگونگی شکل گیری آن دارند، چنانکه اکثر صاحب نظران تأثیرپذیری فرد از خانواده و دوستان را غیر قابل انکار می دانند و این دو منبع را مهم ترین نماد شکل گیری هویت نوجوانان تلقی می کنند (پارا، ۲۰۰۸). امیری^۴ (۱۳۸۴) رابطه بین پیشایندهای شخصیتی با انواع هویت یابی را بررسی کرد که مهمترین یافته های پژوهش نشان داد که پیش بینی کننده شخصیتی هویت کسب شده، عبارت از اضطراب عمومی (۲۲٪)، عزت نفس (۱۸٪) و جایگاه مهار درونی (۱۶٪) است. تحقیقات بسیاری حاکی از آن است که برخورداری از انسجام درونی مطلوب فرد را به بهزیستی جسمانی و روان شناختی هدایت می کند (قائدی و یعقوبی، ۱۳۸۷). احدی^۵ (۱۳۸۶) رابطه عزت نفس و کانون کنترل با فرایند های هویت یابی دانشجویان رابطه وجود دارد در این تحقیق آزمون های فرایند هویت خود (بالیستری و همکاران)، مقیاس عزت نفس روزنبرگ و مقیاس کانون کنترل درونی - بیرونی راتر، بر روی نمونه ای از جامعه دانشجویی اجرا گردید، نشان می دهد که اولاً حالت هویت کسب شده، در هر دو جنس بیشتر است، ثانیاً بین دانشجویان دختر و پسر در کلیه متغیرهای مورد آزمون، تفاوت معنی داری دیده می شود. ثالثاً درحالی که در پسران متغیر پیش بین عزت نفس، واریانس مربوط به فرایند تعهد و متغیر پیش بین کانون کنترل، واریانس مربوط به فرایند کاوش را می تواند، به طور معنی

^۱Shulthes, D, P., & Blustein, D. I.^۲Winstok, Z, Eisikovits, Z, Karnieli- Miller, O^۳Goldstein, S.E, Tisak, M.S^۴Marsheh^۵Para, E, A

داری تبیین کند، در دختران صرفاً، متغیر پیش بین کانون کنترل، واریانس مربوط به فرایند تعهد را به طور معنی داری تبیین می کند. در همین راستا پترسون، پریور و فیلد^۱ (۱۹۹۵) از تحقیق خود نتیجه گرفتند کیفیت که رابطه با همسالان و دوستان به عنوان منبع بخشی از حمایت اجتماعی با، شایستگی اجتماعی و افزایش عزت نفس رابطه داشته است و همچنین پژوهش سیاح سیاری و همکارانش نشان داد بین سبک هویت پیش‌رس و حمایت والدین رابطه معنی‌داری وجود دارد (سیاح سیاری و همکاران، ۱۳۸۹). کرامر^۲ (۱۹۹۷) افراد پایگاه های هویت ممانعت و دستیابی هر دو از عزت نفس بالایی برخوردارند در صورتی که افراد پایگاه های تعلیق و پراکندگی که فاقد تعهد هستند از عزت نفس پایینی برخوردارند. از نظر اریکسون پشتیبانی و حمایت، مقدار دلگرمی و پاسخ‌گویی به احساسات آنان است که در هنگام پریشانی و اضطراب از طرف والدین تجربه می‌کنند (گروتوانت، ترویک و مهیر، ۱۹۸۳). به ویژه این که حمایت والدین می‌تواند کسب اطلاعات مربوط به هویت را در طول فرزندپروری تسریع کنند (بروزنسکی و کاک، ۲۰۰۵). از طرفی دوستان و همسالان از طریق ارتباط آزاد و صادقانه نسبت به قوت‌ها، ضعف‌ها، نیازها و امیال یکدیگر حساس می‌شوند. این فرایند رشد به خودپنداره، درک دیگران و روابط صمیمی فراتر از خانواده کمک می‌کند. روابط دوستانه حمایت‌کننده موجب می‌شود گرفتاری‌های روزمره کاهش یابد و روحیه بهتر در آنها ایجاد شود (برگ، ۲۰۰۱؛ پارا، ۲۰۰۸). موسوی^۳ (۱۳۹۶) نقش نیازهای اساسی روانشناختی و انسجام روانی در مدیریت استرس دانشجویان دانشگاه امام خمینی (ره) را بررسی کرد. که به موجب آن معلوم شد انسجام درونی دارای قدرت پیش‌بینی معنادار برای راهبردهای مقابله‌ای است اما با زیرمقیاس‌های راهبردهای مقابله‌ای تنها با دو زیر مقیاس زیر مقیاس مقابله متمرکز بر ارزیابی شناختی و مقابله متمرکز بر حل مسئله همبستگی معنادار دارد

بنابراین با توجه به اینکه نوجوانان و جوانان از اقشار مهم جامعه به حساب می‌آیند و مسائل زیادی می‌توان در پیرامون آنها بررسی کرد در این تحقیق برآن شدیم رابطه عزت نفس و انسجام درونی با هویت دانشجویان را مورد بررسی قرار دهیم.

اهداف تحقیق

هدف کلی:

تعیین رابطه بین عزت نفس و انسجام درونی با بحران هویت

اهداف اصلی:

تعیین رابطه بین عزت نفس و بحران هویت

تعیین رابطه بین انسجام درونی (قابل درک بودن وقایع) و بحران هویت

تعیین رابطه بین انسجام درونی (قابل مدیریت بودن وقایع) و بحران هویت

تعیین رابطه بین انسجام درونی (معنادار بودن وقایع) و بحران هویت

^۱Peterson, J, E. Prior, G. Field. G

^۲Grotevant, H, D. Thorbecke, W, & Meyer, M, L

^۳Beruzonsky, M. D, Kuk, S. L

فرضیه های تحقیق

فرضیه کلی:

بین عزت نفس و انسجام درونی با بحران هویت رابطه وجود دارد

فرضیه های اصلی:

بین عزت نفس و بحران هویت رابطه وجود دارد

بین انسجام درونی (قابل درک بودن وقایع) و بحران هویت رابطه وجود دارد

بین انسجام درونی (قابل مدیریت بودن وقایع) و بحران هویت رابطه وجود دارد

بین انسجام درونی (معنادار بودن وقایع) و بحران هویت رابطه وجود دارد

کدام یک از مولفه های عزت نفس و انسجام درونی پیش بینی کننده بهتری برای بحران هویت می باشد؟

ادبیات و پیشینه پژوهش

بحران هویت

اصطلاح «بحران هویت» در برابر «هویت خود» قرار دارد (اگو ادنتی؛ ۱۹۹۴). بحران هویت - این پدیده روانی - از اوایل نوجوانی آغاز می شود و در دوران جوانی به اوج خود می رسد. تا زمانی که کودکان وابسته به والدین هستند، به دلیل آنکه استعداد های آنها شکوفا نشده و جامعه نیز از آنها انتظار چندانی ندارد، هویت خود را در والدین می بینند، و به تعبیر دیگر، ایشان برای خود هویتی جدای از آنها قایل نیستند و نیازی به جدایی و استقلال حس نمی کنند؛ بالاتر از این، حتی هویت خود را در وابستگی می دانند. آغاز بحران، زمانی است که به دلیل رشد جسمانی، عقلانی و عاطفی، احساس نیاز به خودکفایی و استقلال نیز در نوجوانان و جوانان رشد می کند. از آن به بعد، این احساس بروز می کند که باید به خود متکی باشند، برای خود هویتی مستقل از هر فرد دیگر داشته باشند و نقشی را که جامعه از آنها انتظار دارد ایفا کنند؛ به بیان دیگر، با خودشان شناخته شوند، نه با فرد یا افراد دیگر. اینجاست که می توان گفت: ترکیبی از نیازهای روانی و عاطفی از قبیل نیاز به استقلال، نیاز به ابراز وجود و خودنمایی و نیاز به تعلق به گروه همسالان و نیاز به تحقق و خودشکوفایی بروز و ظهور می یابد. همچنین احساس توانایی، احساس نیاز به داشتن هویت مستقل را ایجاد می کند و پس از بریدگی از پدر و مادر است که این سؤال برای نوجوان مطرح می شود که راستی، من کیستم؟ تاکنون هویت من با وابستگی به خانواده تعیین می شد، اما اکنون که باید با خودم تعریف شوم، چه تعریفی از خودم دارم؟ در این مرحله، یکی از مسائل عمده ای که نوجوان با آن روبه رو می شود، مسئله «شکل گیری هویت فردی» است. این بدان معناست که باید به سؤال هایی نظیر «من کیستم» و «به کجا می روم» پاسخ دهد. جست و جوی هویت متضمن این است که شخص تشخیص دهد برای او چه چیزهایی مهم و چه کارهایی ارزش مندند و نیز

^۱Ego edentiti

متضمن تنظیم معیارهایی است که بر اساس آنها بتواند رفتار خود و دیگران را هدایت و ارزیابی کند. همچنین این جستوجو تکوین احساس خودشکوفایی و شایستگی را نیز در برمی گیرد (ریتال اتکینسون)^۲

عزت نفس

عزت نفس عبارت است از احساس ارزشمند بودن. این حس از مجموع افکار، احساس ها و عواطف و تجربیات هر فرد در طول زندگی ناشی می شود؛ می اندیشیم که فردی با هوش یا کودنیم، احساس می کنیم که شخصی منفور یا دوست داشتنی هستیم. اگر خود را دوست بداریم، نسبت به خود احساس خوشایند و ارزشمند بودن می کنیم و برعکس، اگر خود را دوست نداشته باشیم احساس ناخوشایندی و بی کفایتی خواهیم داشت. شناخت ویژگی های شخصیتی، قابلیت ها، توانایی ها یا خودپنداره از مهمترین مسائل بهداشت روانی است. تصور مثبت و متعادل از خود داشتن نشانه سلامت روانی و تصور منفی به معنی روان ناسالم است. روانشناسی، جامعه شناسی و در سطحی متعالی تری، دین بر اهمیت عزت نفس مثبت تأکید دارد. «تئوفرویدی هابی» مثل سالیوان و هورنای خودپنداره را در نظریه های شخصی شان وارد کردند. سال ها بعد نظریه ها را با کارهای تجربی در هم آمیختند و به این نتیجه رسیدند که عزت نفس با شادکامی رابطه متقابل دارد. ارضای نیازها منتهی می شود به عزت نفس و احساساتی مثل اعتماد به نفس، ارزش، قدرت، لیاقت و مثمر بودن در جهان، اما بی اعتنایی به این نیاز موجب احساساتی مانند ضعف و درماندگی خواهد شد (خورانی، ۱۳۸۷؛ پاریزی و کاوندی، ۱۳۹۱).

مفهوم انسجام درونی

احساس انسجام مفهوم کلیدی تئوری خاستگاه سلامت است (لیندستروم و اریکسون،^۳ ۲۰۰۶؛ به نقل از مظفری، ۱۳۹۲). آنتونوسکی احساس انسجام را این گونه تعریف میکند: یک گرایش کلی که بیان میکند فرد یک احساس پویا، پایدار و فراگیر دارد از اطمینان به اینکه:

۱. محرکهایی که از محیط بیرونی و درونی در طول زندگی مشتق می شوند، ساخت یافته، قابل پیش بینی و توضیح اند

۲. منابع در دسترس اند برای کسی که با مطالبات این محرکها مواجه می شود

۳. این مطالبات چالش هایی هستند که ارزش سرمایه گذاری و درگیر شدن را دارند.

بنابراین، احساس انسجام دارای سه مولفه شامل درک پذیری، توانایی مدیریت و معناداری می باشد (آنتونوسکی، ۱۹۷۹ و آنتونوسکی، ۱۹۸۷ به نقل از ولانن،^۴ ۲۰۱۱). درک پذیری به عنصر شناختی احساس انسجام اشاره می کند. افرادی که از درک پذیری بالایی برخوردار هستند اعتقاد دارند، محرک هایی که در آینده با آنها مواجه خواهند شد، محرک هایی قابل پیش بینی، منظم و واضح اند.

^۱R.Atkinson

^۲Lindstrom & Ericson

^۳Volanen, S.M.

توانایی مدیریت، به عنصر ابزاری احساس انسجام اشاره میکند. در توانایی مدیریت فرد به این درک می رسد که منابع مناسب در دسترس برای مواجهه با هر محرک درونی و بیرونی را دارد. فردی که حس بالایی از توانایی مدیریت دارد، از عهده رویارویی با رویدادهای ناخوشایند زندگی برخواهد آمد، احساس قربانی شدن به وسیله رویدادها نخواهد کرد و زندگی را نامنصفانه نمی داند.

معناداری به عنصر انگیزشی احساس انسجام، اشاره میکند. در این مولفه فرد مشکلات و درخواستهایی که با آنها مواجه می شود را ارزشمند تلقی می کند، فردی که معناداری بالایی دارد، در تجربیات ناخوشایند نیز به دنبال معناخواهد بود و بهتر بر مشکلات غلبه می کند (آنتونوسکی، ۱۹۸۷ به نقل از گالونیوس، ۲۰۱۰). آنتونوسکی عنصر معناداری را جنبه مرکزی احساس انسجام می داند زیرا عنصر انگیزشی آن به شمار می رود (گالونیوس، ۲۰۱۰^{۲۳}).

پیشینه پژوهش

الف) پژوهش های انجام شده در داخل از کشور

امیری (۱۳۸۴) رابطه بین پیشایند های شخصیتی با انواع هویت یابی را بررسی کرد که مهمترین یافته های پژوهش نشان داد که پیش بینی کننده شخصیتی هویت کسب شده، عبارت از اضطراب عمومی (۲۲٪)، عزت نفس (۱۸٪) و جایگاه مهار درونی (۱۶٪) است.

باقری (۱۳۹۵) در تحقیقی نشان دادند که بین سبک های هویت و عزت نفس رابطه وجود دارد نتایج تحقیق نشان داد که سبک های هویت دستیابی و سبک هویت ممانعت باعث عزت نفس دانش آموزان دبیرستان های متوسطه دوم شهرستان ابرانشهر همبستگی مستقیم و معناداری داشته است. اما سبک هویت پراکندگی و سبک هویت تعلیق با عزت نفس دانش آموزان همبستگی معکوس و معناداری داشته است.

نیسیانی (۱۳۹۴) در بررسی رابطه ی بین کارایی خانواده باعث عزت نفس و احساس انسجام در فرزندان یافته ها نشان داد بین کارایی خانواده و عزت نفس فرزندان رابطه ی معناداری وجود دارد نتایج پژوهش نشان داد عزت نفس و احساس انسجام فرزندان از کارایی خانواده و کنشهای آن تاثیر می پذیرد و هرچه خانواده و روابط درونی آن سالم تر و مثبت تر باشد شخصیت فرزندان نیز به تبع سالم تر خواهد بود بنابراین بطور کلی میتوان گفت کارایی خانواده بر عزت نفس و احساس انسجام فرزندان موثر میباشد

احدی (۱۳۸۶) رابطه عزت نفس و کانون کنترل با فرایند های هویت یابی دانشجویان رابطه وجود دارد در این تحقیق آزمون های فرایند هویت خود (بالیستری و همکاران)، مقیاس عزت نفس روزنبرگ و مقیاس کانون کنترل درونی - بیرونی راتر، بر روی نمونه ای از جامعه دانشجویی اجرا گردید (N=300)، نشان می دهد که اولاً حالت هویت کسب شده، در هر دو جنس بیشتر است، ثانیاً بین دانشجویان دختر و پسر در کلیه متغیرهای مورد آزمون، تفاوت معنی داری دیده می شود. ثالثاً درحالیکه در پسران متغیر پیش بین عزت نفس، واریانس مربوط به فرایند تعهد و متغیر پیش بین کانون کنترل، واریانس مربوط به فرایند

^{۲۳}Galonios

کاوش را می تواند، به طور معنی داری تبیین کند، در دختران صرفاً، متغیر پیش بین کانون کنترل، واریانس مربوط به فرایند تعهد را به طور معنی داری تبیین می کند.

موسوی (۱۳۹۶) نقش نیازهای اساسی روانشناختی و انسجام روانی در مدیریت استرس دانشجویان دانشگاه امام خمینی (ره) را بررسی کرد. که به موجب آن معلوم شد انسجام درونی دارای قدرت پیش بینی معنادار برای راهبردهای مقابله ای است اما با زیرمقیاس های راهبردهای مقابله ای تنها با دو زیر مقیاس زیر مقیاس مقابله متمرکز بر ارزیابی شناختی و مقابله متمرکز بر حل مسأله همبستگی معنادار دارد

ب) پژوهش های انجام شده در خارج از کشور

کرامر (۱۹۹۷) در تحقیق هویت و عزت نفس نشان داد افراد پایگاه های هویت ممانعت و دستیابی هر دو از عزت نفس بالایی برخوردارند در صورتی که افراد پایگاه های تعلیق و پراکندگی که فاقد تعهد هستند از عزت نفس پایینی برخوردارند.

آدامز (۱۹۹۸) در تحقیق هویت و استقلال نوجوانان نشان داد والدین نوجوانانی که هویتی موفق دارند استقلال نوجوانانشان را تشویق و کنترل متعادلی درمورد آن ها اعمال می کنند اما والدین نوجوانان با هویت سردر گم و دنباله رو از شیوه های فرزند پروری غیر ثابت و یا کنترل بیش از حد استفاده می کنند.

بایرز و گوسنز (۲۰۰۸) در تحقیق حمایت اجتماعی با سبک هویت نشان داد که بین حمایت اجتماعی والدین با سبک هویت یافته رابطه وجود دارد.

شولتز و بلوستین (۱۹۹۴) در تحقیق تعامل والد-نوجوان و هویت نشان دادند الگوهای متفاوت تعامل والد - نوجوان پیش بینی کننده میزان کشف هویت برای نوجوانان دختر و پسر است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش های توصیفی همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر دانشجویان روانشناسی دانشگاه حکمت رضوی مشهد در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ می باشد. نمونه آماری این پژوهش از طریق نمونه گیری هدفمند و از نوع داوطلبانه تعداد ۶۰ نفر از دانشجویان روانشناسی دانشکده حکمت رضوی انتخاب شده است. در این پژوهش داده ها در دویبخش کتابخانه ای و میدانی جمع آوری می گردد. در بحث مبانی نظری و ادبیات تحقیق از روش کتابخانه ای و در بخش فرضیه ها در مورد تجزیه و تحلیل داده ها از روش میدانی بهره گرفته شده است. در این پژوهش از روشهای آماری توصیفی و استنباطی استفاده می گردد. داده های پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد. برای تحلیل داده های پژوهش از شاخص ها و روش های آماری توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، ماکسیمم و مینیمم) و در آمار استنباطی از آزمون ضریب گشتاوری پیرسون و رگرسیون استفاده شد.

ابزار پژوهش

پرسشنامه عزت نفس کوپراسمیت:

جهت بررسی میزان عزت نفس عمومی توسط کوپراسمیت (۱۹۶۷) طراحی و مورد استفاده قرار گرفته است، شامل ۵۸ سوال می باشد. کوپراسمیت و همکاران (۱۹۶۷) ضریب باز آزمایی ۸۸ صدم را بعد از ۵ هفته و ضریب باز آزمایی ۷۰ صدم را بعد از سه سال برای مقیاس عزت نفس به دست آورده اند تحلیل عوامل نشان داده است که فرد، مقیاسها عامل های متفاوتی از عزت نفس را می سنجند (نقل از انصاری، ۱۳۷۴).

پرسشنامه انسجام درونی

پرسشنامه انسجام درونی یک پرسشنامه ۵۰ سوالی است که توسط ارقبایی و همکاران ساخته شده است (ارقبایی و همکاران، ۱۳۹۲) این پرسشنامه دارای سه خرده مقیاس برای سنجش میزان قابل درک بودن، قابل مدیریت بودن و معنادار بودن وقایع از نظر فرد می باشد مقیاس معناداری شامل ۲۳ سوال و مقیاس قابل مدیریت بودن ۶ سوال و مقیاس قابل درک بودن ۲۰ سوال را دارا می باشد و در یک طیف ۵ درجه ای از خیلی کم (۱) تا خیلی زیاد (۵) به روش لیکرت درجه بندی می شود. سوالات ۹/۸/۱۶/۲۲/۲۷/۳۹/۴۱/۴۶/۴۷/۴۸ به صورت معکوس درجه بندی می شود به طوری که در طیف ۵ نمره خیلی زیاد ۱ تا خیلی کم ۵ نمره گذاری می شود. نمرات بالاتر نشانگر انسجام درونی بیشتر و نمرات پایین تر بیانگر انسجام درونی کمتر است

پرسشنامه بحران هویت

پرسشنامه بحران هویت احمدی یا هویت شخصی احمدی توسط احمدی (۱۳۷۸) در دانشگاه اصفهان ساخته شده است. ابتدا احمدی معیارهای تشخیص بحران هویت را از کتابهای تشخیصی مشخص و سپس برای هر معیار سوالهایی با درجات کم تا زیاد طرح کرد. این معیارها عبارت بودند از: ۱- اشکال در اهداف بلند مدت ۲- تردید در انتخاب شغل ۳- نداشتن الگوی مناسب برای رفاقت ۴- نامتناسب بودن رفتار جنسی ۵- اشکال در شناخت و معرفت دینی ۶- عدم توجه به ارزشهای اخلاقی ۷- رعایت نکردن تعهد اخلاقی، ۸- اختلال در تنظیم وقت ۹- نداشتن الگوی مناسب برای تشکیل خانواده ۱۰- داشتن دید منفی نسبت به خود به هر سوال نمره ۰ تا ۳ تعلق می گیرد. نمره صفر نشانه نبودن اشکال هویتی و نمره ۳ نشان دهنده درجات شدید بحران هویت در فرد است.

تجزیه و تحلیل داده ها

توصیف جمعیت شناختی

در این پژوهش پس از پرداختن به مشخصات عمومی پاسخگویان، برای خلاصه کردن داده ها و شناخت بیشتر متغیرهای مورد بررسی یافته های توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار و... طی جداولی ارائه می شود.

متغیرهای عزت نفس، انسجام درونی (معناداری وقایع، قابل مدیریت بودن وقایع، قابل درک بودن وقایع) و بحران هویت متغیرهای هستند که در بین نمونه تحقیق فراوانی تحقیق شامل ۶۰ نفر از دانشجویان که به صورت داوطلبانه با استفاده از پرسشنامه عزت نفس کوپراسمیت، پرسشنامه انسجام درونی و پرسشنامه بحران هویت مورد ارزیابی قرار گرفته است که درصد فراوانی آن برای هر کدام ۱۰۰ می باشد لذا در ادامه در جدول شماره ۱ به ارائه شاخص های آماری پر کاربرد شامل میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر مقدار برای این متغیرها پرداخته شده است.

نوع متغیر	متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
پیشبین	بحران هویت	۶۰	۵/۱۷	۵/۴۰۰	۰	۱۹
	عزت نفس	۶۰	۳۵/۲۲	۷/۴۹۵	۱۷	۴۹
	انسجام درونی	۶۰	۱۷۳/۹۳	۱۹/۳۵۸	۱۳۸	۲۲۰
	انسجام درونی (معناداری وقایع)	۶۰	۷۹/۷۵	۹/۶۸۶	۵۴	۱۰۲
	انسجام درونی (قابل مدیریت بودن وقایع)	۶۰	۲۱/۳۲	۳/۷۵۳	۱۴	۳۰
ملاک	انسجام درونی (قابل درک بودن وقایع)	۶۰	۷۲/۸۷	۱۰/۰۶۳	۴۹	۹۹

نتایج جدول فوق بیان می‌دارد که متوسط بحران هویت (۵/۱۷)، عزت نفس (۳۵/۲۲)، انسجام درونی (۱۷۳/۹۳)، معناداری وقایع (۷۹/۷۵)، قابل مدیریت بودن وقایع (۲۱/۳۲) و قابل درک بودن وقایع (۷۲/۸۷) و همچنین بیان می‌دارد که انحراف معیار بحران هویت (۵/۴۰۰)، عزت نفس (۷/۴۹۵)، انسجام درونی (۱۹/۳۵۸)، معناداری وقایع (۹/۶۸۶)، قابل مدیریت بودن وقایع (۳/۷۵۳) و قابل درک بودن وقایع (۱۰/۰۶۳) در کل نمونه می‌باشد.

پس از ارائه جداول و توصیف جنسیت شناختی، در این قسمت با توجه به اطلاعات و داده‌های به دست آمده از این تحقیق، به بررسی استنباط‌های آماری و تصمیم‌گیری در رابطه با فرضیات تحقیق پرداخته می‌شود. در ابتدا بررسی تحلیل فرضیات و سپس با استفاده از آزمون آماری رگرسیون به بررسی پیش‌بینی پذیر بودن متغیرهای وابسته (بحران هویت) توسط متغیرهای مستقل (عزت نفس و انسجام درونی) می‌پردازیم و تحقیق را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

آزمون فرضیه تحقیق

تحلیل های آماری فرضیه های پژوهش

فرضیه اول

« بین بحران هویت با عزت نفس رابطه وجود دارد.»

جدول شماره ۲ نتایج ضریب همبستگی پیرسون بین بحران هویت و عزت نفس

متغیر	عزت نفس
بحران هویت	ضریب همبستگی پیرسون -۰/۲۴۹

سطح معناداری	۰/۰۵۵
تعداد آزمودنی	۶۰

در جدول فوق ملاحظه می شود بین بحران هویت و عزت نفس رابطه معناداری وجود ندارد ($p < 0/05$) بنابر این نتیجه می گیریم این فرضیه رد می شود.

فرضیه دوم

« بین بحران هویت با قابل درک بودن وقایع رابطه وجود دارد.»

جدول شماره ۳ نتایج ضریب همبستگی پیرسون بین بحران هویت با انسجام درونی (قابل درک بودن وقایع)

متغیر	انسجام درونی (قابل درک بودن وقایع)
بحران هویت	ضریب همبستگی پیرسون
	سطح معناداری
	تعداد آزمودنی
	-۰/۴۰۱
	۰/۰۰۱
	۶۰

در جدول فوق ملاحظه می شود بین بحران هویت با انسجام درونی (قابل درک بودن وقایع) رابطه معناداری وجود دارد ($p < 0/05$). بنابر این نتیجه می گیریم این فرضیه تایید می شود.

فرضیه سوم

« بین بحران هویت با قابل مدیریت بودن وقایع رابطه وجود دارد.»

جدول شماره ۴ نتایج ضریب همبستگی پیرسون بین بحران هویت و انسجام درونی (قابل مدیریت بودن وقایع)

متغیر	انسجام درونی (قابل درک بودن وقایع)
بحران هویت	ضریب همبستگی پیرسون
	سطح معناداری
	تعداد آزمودنی
	-۰/۳۵۱
	۰/۰۰۶
	۶۰

در جدول فوق ملاحظه می شود بین بحران هویت و انسجام درونی (قابل مدیریت بودن وقایع) رابطه معناداری وجود دارد ($p < 0/05$). بنابر این نتیجه می گیریم این فرضیه تایید می شود.

فرضیه چهارم

« بین بحران هویت و معنادار بودن وقایع رابطه وجود دارد.»

جدول شماره ۵ نتایج ضریب همبستگی پیرسون بین بحران هویت و انسجام درونی (معنادار بودن وقایع)

متغیر	انسجام درونی (معنادار بودن وقایع)
بحران هویت	ضریب همبستگی پیرسون
	سطح معناداری
	تعداد آزمودنی
	-۰/۳۷۶
	۰/۰۰۳
	۶۰

در جدول فوق ملاحظه می شود بین بحران هویت و انسجام درونی (معنادار بودن وقایع) رابطه معناداری وجود دارد ($p < 0/05$). بنابراین این نتیجه می گیریم این فرضیه تایید می شود.

سوال این تحقیق همانطور که پیش از این بیان گردید، به بررسی رابطه عزت نفس و انسجام درونی با بحران هویت در دانشجویان می پردازد و بصورت زیر بیان می گردد.

« کدام یک از مولفه های عزت نفس و انسجام درونی پیش بینی کننده بهتری برای بحران هویت می باشد؟ »

برای بررسی صحت و سقم فرضیه فوق می بایست داده های متغیرهای مذکور را مورد آزمون و ارزیابی قرار گیرد. روش آماری مناسب جهت آزمون فرضیه اول تحقیق، تحلیل تحلیل رگرسیون چندگانه می باشد.

جدول شماره ۶ متغیرهای وارد شده در مدل تحلیل رگرسیون گام به گام

مدل	متغیرهای وارد شده	روش
۱	انسجام درونی	گام به گام

همان طور که جدول ۶ نشان می دهد؛ از متغیرهای پیشین (عزت نفس، انسجام درونی، معناداری وقایع، قابل مدیریت بودن وقایع و قابل درک بودن وقایع) تنها متغیر " انسجام درونی " سهم معنی داری در پیش بینی داشته و وارد معادله شود.

جدول شماره ۷ خلاصه تحلیل رگرسیون رابطه بحران هویت بر حسب عزت نفس

متغیر ملاکی	مدل	متغیر پیشین	R	R ²	ADJUSTED R ²	DURBIN-WATSON
رابطه بحران هویت	۱	انسجام درونی	۰/۴۶۵	۰/۲۱۶	۰/۲۰۲	۲/۰۸۳

جدول شماره ۷ نشان می دهد که در مدل اول « عزت نفس » $0/202$ درصد از واریانس رابطه بحران هویت را تبیین می کند.

$$(R^2 = 0.216)$$

جدول شماره ۸ نتایج تحلیل واریانس رابطه بحران هویت بر حسب انسجام درونی

مدل	منابع تغییر	SS	DF	MS	مقدار F	P
۱	رگرسیون	۳۷۱/۵۹۵	۱	۳۷۱/۵۹۵	۱۵/۹۸۰	۰/۰۰۰
	باقی مانده	۱۳۴۸/۷۳۸	۵۸	۲۳/۲۵۴		
	کل	۱۷۲۰/۳۳۳	۵۹			

جدول شماره ۸ نتایج تحلیل واریانس رابطه بحران هویت بر حسب انسجام درونی نشان می دهد. همانطور که مشاهده می نمایید مجموع مجذورات رگرسیون برای مدل اول برابر ۳۷۱/۵۹۵ می باشد. سطح معنی داری در مدل از ۰/۰۱ کمتر است و لذا نسبت های واریانس تبیین شده در هر مدل به لحاظ آماری معنی دار است.

جدول شماره ۹ ضرایب رگرسیون متغیرهای پیش بینی کننده در مدل

مدل	متغیرهای پیش بینی کننده	B	SE	Beta	T	P
۱	ثابت معادله	۲۷/۷۱۶	۴/۶۵۷	-	۴/۸۸۴	۰/۰۰۰
	انسجام درونی	-۰/۱۳۰	۰/۳۶۷	-۰/۴۶۵	۹۹۷	۰/۰۰۰
					-۳/	

جدول ۹ ضرایب رگرسیون متغیرهای پیش بینی کننده در مدل مختلف را نشان می دهد. ضرایب رگرسیون همان شیب خط (تغییرات متغیر وابسته نسبت به تغییر متغیر مستقل) می باشد. ضرایب بتا همان ضرایب رگرسیون هستند که از نمرات استاندارد حاصل شده و واحد آنها انحراف استاندارد است. از آنجاکه خط رگرسیونی نمرات استاندارد از مبدأ می گذرد؛ مقادیر ثابت ضرایب استاندارد برابر صفر بوده و بنابراین قید نمی شوند. و با توجه به سطح معناداری انسجام درونی پیش بینی کنندگی انسجام درونی برای بحران هویت تایید می شود.

جدول شماره ۱۰ ضرایب رگرسیون متغیرهای پیش بینی کننده که در مدل وارد نشده اند.

متغیرهای پیش بینی کننده	B	t	P
عزت نفس	۰/۰۵۵	۰/۴۸۸	۰/۶۲۸
معنادار بودن وقایع	-۰/۲۰۴	-۱/۹۲۷	۰/۷۵۹
قابل مدیریت بودن وقایع	۰/۱۵۱	۰/۵۱۷	۰/۶۰۷

همانطور که در جدول شماره ۱۰ مشاهده می شود سطوح معناداری متناظر با تمامی مولفه های مربوط به عزت نفس، معناداری وقایع، قابل مدیریت بودن وقایع و قابل درک بودن وقایع از ۰/۰۵ بالاتر می باشد و در نتیجه هیچ کدام از این مولفه ها در مدل وارد نشده اند و سهم معناداری در پیش بینی متغیر بحران هویت ندارند.

بررسی پیش فرض های رگرسیون

قبل از این که از آزمون رگرسیون بتوان استفاده کرد باید پیش فرض های زیر برقرار باشد .

الف) نرمال بودن توزیع متغیرها در جامعه

جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها از آزمون کالموگروف اسمیرنوف استفاده گردید که در ادامه با بررسی آماره این آزمون و سطح معناداری متناظر با آن در رابطه با نرمال بودن توزیع متغیرها تصمیم گیری خواهد شد.

جدول شماره ۱۱ نتایج آزمون کالموگروف-اسمیرنوف

متغیر	تعداد	آماره کالموگروف اسمیرنوف	سطح معناداری
بحران هویت	۶۰	۱/۴۳۷	۰/۷۳۲
عزت نفس	۶۰	۰/۷۱۰	۰/۶۹۵
انسجام درونی	۶۰	۰/۶۴۷	۰/۷۹۷
معناداری وقایع	۶۰	۰/۷۲۵	۰/۶۶۹
قابل مدیریت بودن وقایع	۶۰	۰/۷۷۷	۰/۵۸۲
قابل درک بودن وقایع	۶۰	۰/۵۶۲	۰/۹۱۰

با توجه به جدول شماره ۱۱ که سطح معناداری متناظر با هریک از متغیرها و مولفه های آنها که بیشتر از (۰/۰۵) می باشد مشخص می شود که فرض نرمال بودن داده ها تأیید می شود.

ب) برای بررسی همسانی واریانس های مانده ها از نمودار مقادیر باقی مانده در برابر مقادیر برازش شده استفاده میشود

ج) اندازه گیری قدرت رابطه خطی بین متغیرهای مستقل: برای بررسی این پیش فرض از شاخص تولرانس و عامل افزایش واریانس استفاده می شود.

برای هر متغیر مستقل، تولرانس نسبتی از پراکندگی آن متغیر است که توسط روابط خطی آن متغیر با سایر متغیرهای مستقل موجود مشخص می شود. بر این اساس برای محاسبه شاخص چند هم خطی از VIF (عامل افزایش واریانس) می توان استفاده کرد. مقدار (VIF) عامل افزایش واریانس باید کمتر از ۵ باشد، اگر بیشتر از این حد باشد، امکان ضعف برآورد ضریب رگرسیون در اثر چند هم خطی وجود دارد.

همچنین مقدار تولرانس با توجه به این که یک نسبت است، مقدار آن بین صفر و یک می باشد. مقدار نزدیک به یک به این معنی است که در یک متغیر مستقل بخش کوچکی از پراکنش آن با سایر متغیرهای مستقل توجیه می شود و مقدار نزدیک به صفر نشان می دهد که یک متغیر تقریباً یک ترکیب خطی از سایر متغیرهای مستقل است. بنابراین باید بیش از ۰/۰۵ باشد.

در جدول زیر برای مدل رگرسیونی مقدار تولرانس و عامل افزایش واریانس گزارش شده است.

جدول شماره ۱۲ جدول مربوط به رابطه خطی بین متغیرهای مستقل

متغیرهای مستقل	تولرانس	عامل افزایش واریانس
عزت نفس	۰/۵۶۴	۱/۷۷۴
انسجام درونی	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰
انسجام درونی (معناداری وقایع)	۰/۵۸۷	۲/۵۸۳
انسجام درونی (قابل مدیریت بودن وقایع)	۰/۵۴۰	۲/۹۴۵
انسجام درونی (قابل درک بودن وقایع)	۰/۵۱۵	۱/۹۴۱

با توجه به داده های جدول فوق می توان نتیجه گرفت که فرض خطی بودن رابطه متغیرهای مستقل نیز برقرار است. چون تمامی پیش فرض های رگرسیون برقرار است بنابراین می توان به بررسی این موضوع پرداخت که آیا عزت نفس و انسجام درونی می توان بحران هویت را پیش بینی کنند.

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر تعیین بررسی رابطه عزت نفس و انسجام درونی با بحران هویت دانشجویان بود. طرح این تحقیق از لحاظ شیوه اجرا جزء تحقیقات توصیفی و از نوع همبستگی بود. در این قسمت به تبیین های مربوط به فرضیه های تحقیق پرداخته می شود.

نتایج مربوط به فرضیه اول:

بین بحران هویت با عزت نفس رابطه وجود دارد

نتایج داده ها فرضیه اول پژوهش را رد کرد. در بررسی رابطه عزت نفس با بحران هویت در دانشجویان پژوهش های چندانی صورت نگرفته است که بتوان همسویی و ناهمسویی آن را با پژوهش پیش رو مشخص کرد، اما دلایل تایید نشدن فرضیه اول را می توان اینگونه ذکر کرد، که شاید مولفه های زیربنایی مشترکی برای رابطه این متغیرها با یکدیگر وجود نداشته است، اما با قاطعیت تمام نمی توان نظر داد ولی در آینده ممکن است سایر پژوهشگران در جامعه های متعدد بین متغیرهای مذکور رابطه ای را بیابند.

نتایج مربوط به فرضیه دوم و سوم و چهارم و پنجم:

فرضیه دوم بین بحران هویت با انسجام درونی (قابل درک بودن وقایع) رابطه وجود دارد. نتایج داده ها فرضیه دوم پژوهش را تایید کرد

فرضیه سوم " بین بحران هویت با انسجام درونی (قابل مدیریت بودن وقایع) رابطه وجود دارد. نتایج داده ها فرضیه سوم را تایید کرد

فرضیه چهارم " بین بحران هویت و انسجام درونی (معنادار بودن وقایع) رابطه وجود دارد. نتایج داده ها فرضیه چهارم را تایید کرد

و. فرضیه پنجم " کدام یک از مولفه های عزت نفس و انسجام درونی پیش بینی کننده بهتری برای بحران هویت می باشد؟ نتایج داده ها فرضیه پنجم را تایید کرد به این نتیجه می رسیدیم که انسجام درونی پیش بینی کننده بهتری برای بحران هویت است

با توجه به نتیجه به دست آمده در فصل چهارم این فرضیات تایید گردیدند، نتیجه این فرضیه با نتیجه پژوهش باقری (۱۳۹۵) هم سو و هم جهت است آنها نشان دادند بین سبک های هویت و عزت نفس رابطه وجود دارد. به بیان دیگر هر چه میزان عزت نفس دانشجویان بیشتر باشد، میزان بحران هویت بسیار کمتر است

نتیجه این فرضیات با نتیجه پژوهش نیسیانی (۱۳۹۴) در بررسی رابطه ی بین کارایی خانواده با عزت نفس و احساس انسجام در فرزندان یافته ها نشان داد نیز هم سو است

نتیجه این پژوهش می تواند با نتیجه مطالعات کرامر (۱۹۹۷) که گفته بود افراد پایگاه های هویت ممانعت و دستیابی هر دو از عزت نفس بالایی برخوردارند در صورتی که افراد پایگاه های تعلیق و پراکندگی که فاقد تعهد هستند از عزت نفس پایینی برخوردارند هم سو باشد.

تبیین نهایی

در فرضیه اول که بیان می دارد بین عزت نفس و بحران هویت رابطه وجود دارد از نتایج می توان دریافت که این فرضیه رد می شود و هیچ رابطه معناداری وجود ندارد ولیکن در رای تبیین فرضیات دوم و سوم و چهارم و پنجم که بیان می دارد بین انسجام درونی و بحران هویت رابطه وجود دارد اینگونه می توان بیان کرد که دانشجویان نخستین تجارب اجتماعی خود را در کانون خانواده کسب می کنند. نحوه برخورد با او، پذیرش، دوست داشتن و مساعدت دانشجویان، وی را برای ایفای نقش های اجتماعی و بر طرف ساختن نیازهایش یاری می دهد. ارتباط و پیوند افراد خانواده در سلامت روانی جسمانی شخص تأثیر به سزایی دارد به گونه ای که الگوهای رفتاری و سنی را بنیان نهاده و موجبات امنیت خاطر و بهره گیری از عزت نفس بالا را فراهم می آورد.

انسجام درونی دارای سه مولفه شامل درک پذیری، توانایی مدیریت و معناداری می باشد که این موارد دارای رابطه با بحران هویت می باشند و باقری و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیقی نشان دادند که بین سبک های هویت و عزت نفس رابطه وجود دارد.

در مجموع احساس انسجام یک عقیده شخصی از زندگی و توانایی برای پاسخگویی به موقعیتهای استرس زا است (لیندستروم و اریکسون، ۲۰۰۵؛ به نقل از مظفری، ۱۳۹۲). آنتونوسکی (۱۹۷۹ و ۱۹۸۹) بیان می کند که سلامت جسمی، روانی به وسیله احساس انسجام تعیین می شود (یانگ؛ کلب؛ و تاک؛ ۲۰۰۷، به نقل از مظفری، ۱۳۹۲).

^۱Ying, Y.

^۲Leeb, P.

سازه مرکزی نظریه خاستگاه سلامت، احساس انسجام روانی است که در جستجوی توضیحی برای ارتباط بین سلامت و استرس زاهای زندگی است (ساوولاینن، ۲۰۰۵).

افرادی که احساس انسجام قوی دارند، محرکها را به صورت غیر استرسی یا وجود بی خطر تعریف می کنند، از خود در برابر اثرات نامطلوب استرس محافظت می کنند، آنها اتفاقات زندگی را کمتر پر دغدغه می دانند (درک پذیری)، برای مدیریت کردن موقعیت های پر تنش، منابع را تشخیص و بسیج می کنند (قابلیت مدیریت) و در انتخاب راهبردهای مقابله ای مناسب انعطاف پذیری بیشتری دارند (پالانت^۹ و لای^{۱۰}، ۲۰۰۳). به نقل از گالونیوس، ۲۰۱۰). افرادی که احساس انسجام بالایی دارند، برای مدیریت کردن موقعیتهای پر استرس از انگیزه ی بالاتری (معناداری) نسبت به افرادی که دارای احساس انسجام ضعیف هستند، برخوردارند (آنتونوسکی، ۱۹۸۷ به نقل از گالونیوس، ۲۰۱۰). اعضای خانواده به عنوان مهم ترین منبع حمایت ابزاری به شمار می آیند در حالی که دوستان معمولاً کمتر چنین کمکی را فراهم می کنند. از سوی دیگر حمایت عاطفی هم از طرف اعضاء، خانواده و هم دوستان بروز می کند. (روک و ایتارد، ۲۰۰۰). بنابراین می توان نتیجه گرفت بین انسجام درونی با بحران هویت رابطه معنا داری وجود دارد.

احساس انسجام روش های سودمند و مفیدی از برخورد با عوامل استرس زا را در اختیار فرد قرار می دهد از این رو این احساس، فرد را قادر می سازد تا در برابر اثرات استرس های زندگی مقاومت بیشتری از خود نشان دهد و در دچار بحران هویت کمتری فرد شود.

در نهایت می توان گفت که افراد دارای انسجام درونی بالا در مواجهه با وقایع که شامل قابل درک بودن وقایع، معنادار بودن وقایع و قابل مدیریت بودن وقایع می شود کمتر دچار بحران هویت می شوند زیرا اعضای خانواده به عنوان مهم ترین منبع حمایت ابزاری به شمار می آیند در حالی که دوستان معمولاً کمتر چنین کمکی را فراهم می کنند این چنین افرادی از همه سو یعنی خانواده، جامعه و ... مورد تایید قرار می گیرند و در شکل گیری هویت آن ها مشکلی که باعث بحران هویت آن ها شود وجود ندارد.

محدودیت های پژوهش

- زیاد بودن سوالات، با توجه به اینکه که ممکن است دقت پاسخ دهی افراد را تحت تاثیر قرار داده باشد.
- عدم اجرای پژوهش به تفکیک بر روی دانشجویان دختر و پسر.

پیشنهادهای پژوهش

- بررسی سایر متغیرهای مرتبط با بحران هویت.
- آموزش های لازم و کاربردی والدین در خصوص رابطه صحیح والد_فرزندی.

^۹Tsaic, J.

^{۱۰}Savolainen, J

^۹Pallant, J.

^{۱۰}Lea, L.

- استفاده از یک جامعه وسیع از دانشجویان برای افزایش تعمیم پذیری پژوهش.
- اجرای پژوهش به تفکیک بر روی دختران و پسران دانشجو

منابع

- ابراهیمی، امراله. (۱۳۸۵). بررسی حمایت اجتماعی و راهبردهای مقابله ای به کارگرفته در جانبازان قطع نخاعی. دانشگاه علوم پزشکی انستیتو روان پزشکی تهران.
- اتکینسون، ریتال؛ اتکینسون، ریچارد سی؛ اسمیت، ادوارد ای، بم داری و سوزان نولن، هوکسما. (۱۳۸۴). زمینه روانشناسی هیلگارد. ترجمه محمد نقی براهنی و همکاران. تهران: انتشارات رشد.
- اسمخانی اکبری نژاد، هادی؛ نصیرنژاد، فریبا؛ اعتمادی، احمد. (۱۳۸۸). بررسی رابطه حمایت اجتماعی والدین و سبکهای فرزندپروری با هویت و سلامت روانی فرزندان، مجله زن و مطالعات خانواده، ۲(۶)، ۲۷-۹.
- امامی، س و محمدی، م. (۱۳۸۳). روشهای نوین در تربیت کودکان و نوجوانان. چاپ چهارم. تهران: انتشارات نسل فردا.
- بخشایی، نورمحمد. (۱۳۸۷). بررسی ابعاد شخصیتی. رویدادهای استرس زا و حمایت اجتماعی در افراد افسرده. دانشگاه علوم پزشکی و انستیتو روان پزشکی تهران.
- برک، لورا. (۲۰۰۱). روانشناسی رشد، ترجمه یحیی سیدمحمدی (۱۳۸۱)، تهران: ارسباران.
- برگ، لورا. (۲۰۰۱). روانشناسی رشد، ترجمه یحیی سیدمحمدی. (۱۳۸۴). تهران: انتشارات ارسباران.
- برگ، لورا. (۲۰۰۱). روانشناسی رشد، ترجمه یحیی سیدمحمدی. (۱۳۸۹). تهران: انتشارات ارسباران.
- بکتاش، م؛ وثنائی ذاکر، ب و کدیور، پ. (۱۳۸۴). اثر گروه مواجهه در حل تعارض مادرها و دخترهای ۱۶-۱۵ ساله تهرانی. تازه ها و پژوهش های مشاوره، ۴ (۱۵)، ۹۳-۱۰۴.
- بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۸۲). روانشناسی نوجوانی، تهران: فرهنگ اسلامی.
- بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۸۲). کتاب روشهای افزایش عزت نفس در کودکان و نوجوانان، تهران.
- پروچسکا، ج و سی نورکراس، ج. (۱۹۹۹). نظریه های روان درمانی، ترجمه ی، سیدمحمدی. تهران: انتشارات رشد.
- پرهیزگار، آذر دخت؛ محمدنیا، علیرضا؛ محمدی، شهناز. (۱۳۸۸). مقایسه کیفیت رابطه والد-فرزند در دانش آموزان دختر دبیرستانی دارای بحران هویت و فاقد بحران هویت، فصلنامه روانشناسی کاربردی، ۲(۱۰)، ۸۲-۹۳.
- پوشیده نامجور، غلامعلی و مجیدی، سیدعلی. (۱۳۹۷). نقش شبک های فرزند پروری مادران در تبیین رفتارهای پرخطر پرورش یافته کودکان، ششمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی، آسیب های اجتماعی و فرهنگی ایران
- جاودان، موسی. (۱۳۹۷). نقش الگوهای ارتباطی خانواده در بروز رفتارهای جامعه ستیزانه و آسیب های روانی-اجتماعی فرزندان، ششمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی، آسیب های اجتماعی و فرهنگی ایران.
- حسنی مکنون، شاهرخ. (۱۳۸۸). بررسی مقایسه ای هویت یابی دانشجویان دانشگاه مطالعه بافتاری. مجله علوم رفتاری دوره ۳ شماره ۴ ص ۲۹۹-۲۹۳.
- حسین زاده، علی اصغر؛ سپاه منصور، مژگان. (۱۳۹۰). رابطه حمایت اجتماعی و عزت نفس با سبک های هویت دانشجویان، پژوهش های روانشناسی اجتماعی، دوره ۱، شماره ۱.
- رافعی- زهره (۱۳۸۳)- نقش آموزش کنترل خشم به نوجوانان ۱۵ تا ۱۸ ساله در کاهش پرخطرگری - پایان نامه کارشناسی ارشد.
- سارافینو، ادوارد، پ. (۲۰۰۲). روانشناسی سلامت. ترجمه سیدعلی احمدی ابهری و همکاران. (۱۳۸۷). تهران انتشارات رشد.

سفلائی شهربابک، فریده و ابراهیمی نژاد، مهدی. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین سبک فرزندپروری مقتدرانه با هویت جنسی نوجوانان شهرستان شهربابک، سومین کنفرانس جهانی روانشناسی و علوم تربیتی، حقوق و علوم اجتماعی در آغاز هزاره سوم.

سیاح سیاری، نیمتاج؛ حسین شاهی، حمیدرضا و رنجگر، بایرامعلی. (۱۳۸۹). رابطه، بین هویت و حمایت اجتماعی والدین در میان نوجوانان اندیشه و رفتار، شماره ۱۶ از صفحه ۶۷ تا ۴۷.

شریفی درامدی، پرویز. (۱۳۷۹). روانشناسی کودکان/استثنایی، تهران: روان سنجی.

شعاری نژاد، ع. (۱۳۷۷). روانشناسی رشد، چاپ یازدهم، تهران: انتشارات اطلاعات.

شفیع آبادی، عبدالله. (۱۳۸۵). مبانی روان شناسی رشد. تهران: انتشارات سهامی چهر.

شولتر، د، شولتر، س. (۱۹۹۸). نظریه های شخصیت. ترجمه سید محمدی، یحیی. (۱۳۷۹). تهران: نشر ویرایش.

شهرآرای، مهرناز. (۱۳۸۴). روان شناسی رشد نوجوان: دیدگاهی تحولی. تهران: انتشارات علم

شیلینگ، ل. (۱۳۷۲). نظریه های مشاوره. ترجمه خ، آرین. تهران: انتشارات اطلاعات.

علیزاده، ح. (۱۳۸۰). تعامل والدین - فرزند: تحول و آسیب شناسی پژوهش های روانشناختی، ۶ (۴۳)، ۸۲-۱۰۲

غرابی، بنفشه و همکاران. (۱۳۸۷). ارتباط اختلالهای رفتاری و سبک هاوراهبردهای مقابله ای در دانش آموزان، مجله

روان پزشکی و روان شناسی بالینی ایران، سال چهاردهم، شماره ۱، صص ۳۹-۴۵.

فروم، ا. (۱۳۶۱). بحران روانکاوی، ترجمه تبریزی، تهران: مروارید.

فولادی، نجمه. (۱۳۸۹). سبک های هویت یابی و رابطه آن با ادراک دلبستگی به والد و ویژگی های شخصیتی در

دانشجویان دانشگاه آزاد واحد بیرجند. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند.

قائدی، غلامحسین؛ یعقوبی، حمید. (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین ابعاد حمایت اجتماعی ادراک شده و ابعاد بهزیستی در

دانشجویان دختر و پسر، مجله ارمان دانش، ۵۰، ۸۱-۶۹.

قلاتی، نگهدار. (۱۳۸۰). بررسی رابطه حمایت اجتماعی، خودکارآمدی و عادات مطالعه درس علوم و مقایسه آنها در دانش

آموزان دختر و پسر سوم راهنمایی نواحی چهارگانه شیراز، دانشگاه شیراز.

کاپلانوسادوک (۱۳۸۵)، خلاصه روانپزشکی، جلد اول، ترجمه نصرالله پورافکاری، شهرآب، تهران.

کشاورز هدایتی، بهلول. (۱۳۸۸). بررسی مقایسه ای عزت نفس افراد معتادو افراد سالم. دانشگاه قزوین

گلدنبرگ، ا. و گلدنبرگ. (۲۰۰۰). خانواده درمانی. ترجمه ح شاهی، ح، بروانی، س، نقشبندی و ا، ارجمند. تهران: انتشارات

رشد.

گیتی پسند، ز. آرین، خ. کرمی، ا. (۱۳۸۷). اثربخشی درمان راه حل مدار بر کاهش تعارضات والد- فرزند در نوجوانان

دختر. تازه ها و پژوهشهای مشاوره. ۷ (۲۷)، ۶۳-۸۰

لطف آبادی، حسین. (۱۳۸۰). عواطف و هویت نوجوانان. تهران: انتشارات نسل سوم.

لطفی، م. (۱۳۸۹). بررسی میزان تاثیر آموزش مهارتهای ارتباطی با الگوی یادگیری جانشینی به والدین بر بهبود روابط

مادر - دختر دانش آموزان دختر مقطع راهنمایی شهر بابل. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره، دانشکده علوم

تربیتی و روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبائی تهران.

مازلو، ابراهام. (۱۳۷۶). انگیزش و هیجان، ترجمه احمد رضوانی، موسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی.

محسنی، نیک چهره (۱۳۸۳). نظریه در روانشناسی رشد، شناخت، شناخت اجتماعی، شناخت و عواطف. تهران: پردیس.

محمدی، زهره و لطیفیان، مرتضی. (۱۳۸۷). بررسی قدرت پیش بینی کنندگی ابعاد هویتی فرزندان از طریق ابعاد

فرزندپروری والدین در میان دانشجویان دانشگاه شیراز. مطالعات روان شناختی، ۲، ۵۶-۳۹.

مرادی، کبری و امیری، فرزاد. (۱۳۹۶). پیش بینی سبک های هویت نوجوانان بر اساس شیوه های فرزندپروری والدین، مجله

مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی، ۱۵ (۲).

مکوند حسینی، شاهرخ (۱۳۸۶). بررسی هویت یابی و سلامت روانی نوجوانان شاهد. *مجله روانشناسی*. سال یازدهم، شماره ۲

منصور، محمود؛ دادستان، پریرخ. (۱۳۸۴). *روان شناسی ژنتیک (از روان تحلیل گری تا رفتارشناسی)*، تهران: انتشارات ژرف.

نادیا، حسینی. (۱۳۸۸). *بررسی ارتباط ابعاد الگوهای ارتباطی خانواده با پرخاشگری نوجوانان دختر*، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته مشاوره و راهنمایی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی واحد مرودشت.

نبوی، عبدالحسین؛ رضا دوست، کریم و بهرامی نژاد، زهرا. (۱۳۸۸). بررسی تاثیرحمایت اجتماعی بر سلامت معنوی سالمندان، *مجله /معه شناسی ایران*، ۱۰(۴)، ۱-۲۷.

وود، جولیاتی (۱۳۷۹). *ارتباطات میان فردی (روانشناسی تعامل اجتماعی)*. ترجمه مهرداد فیروز بخت . تهران: انتشارات مهتاب.

Arnett, J.J.(2000).Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties, *American Psychologist*, 55, 469-480.

Adams, G. R. (1998). *Objective measure of identity of status, a Manuel on Theory and Test contraction*. Unpublished manuscript university of Guelph.

Berzonsky, M. D., & Kuk, L. S. (2005) Identity style, psychological Maturity, and academic performance. *Personality and Individual Differences*. 39, 235 -247.

Ben- Zur, H. (2003). Happy adolescents: The link between subjective well-being, internal resources, and parental factors. *Journal of youth and adolescence*, 32. 2,115-142.

Berekman et all. Dived, sue. D, AND. USE, S. (1985). Understanding abnormal behavior. *USA: Houghton mifflin Company*.

Beruzonsky, M. D, Kuk, S. L. (2005). Identity style , psycholocial maturity andacademic performance, *jornal of personality and individual Diffrences* 39, 235-247.

Berzonsky, M.D, (1989). Identity style: Conceptualization and measurement. *Journal of Adolescent Research*, 4, 268-282.

Berzonsky, M.D, (1989). Identity style: Conceptualization and measurement. *Journal of Adolescent Research*, 4, 268-282.

Berzonsky, M.D, (1990). Self-construction over the life-span: A process perspective on identity formation. In: G.J. Neimeyer and R.A. Neimeyer, Editors, *Advances in personal construct psychology*, 1, JAI, Greenwich, CT, 155-186.

Berzonsky, M.D, (1994).Self- identity: The relationship between process and content, *Journal of Research in Personality*, 28, 453-460.

Berzonsky, M.D, (2003). Identity styles and well-being: Does commitment matter? Identity: An International *Journal of Theory and Research*, 3, 131-142.

Beyers, W. Gossens L. (2008). Dynamics of perceived parenting and identayti formation in late adolescence. *Journal of Adolescence*. 31,165- 86.

Cobb, s. (1976). Socal support as a moderator of life stress . *psychomatic medicine* 38 (5). ۳۰۰-۳۱۴.

Diane, E. L. (2000). *The relationship between family environment, identity development and autonomy in young adults* [dissertation]. Eastern Michigan University.

Diaz, D. M. V. (2005). *The relations among parenting style, parent- adolescent relationship, family stress, cultural context and depressive symptomatology among adolescent females*. doctoral dissertation, Georgia state university.

Dunkel , C. S. (2000). Possible selves as a mechanism for identity exploration. *Journal of adolescence*, 23.

- Erikson, E. H. (1968), *Identity: Youth and Crisis*. New York: Norton
- Erikson, E. H. (1980). *Identity and the life Cycle*, New York: W. W. Norton & Company, Inc.
- Erikson, E.H.(1968).*Identity; Youth and Crisis*> New York, W. W. Norton *and Company Inc.*
- Faber, A. J., Edwards, A. E., Baure, K. S., Wetchler, J. L. (2003). *Family structure: Its effects on adolescent attachment and identity format American Journal of Family Therapy*, 31, 243-55.
- Fiscer, K. W., & Lazerson, A. (1964). *Human development: Form conception through adolescence*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Goldstein, S.E, Tisak, M.S. (2006). Early Adolescents Conceptions of Parental and Friend Authority Over Relational Aggression, *The Journal of Early Adolescence*, 26 (3): ۳۴۴-۳۶۴.
- Green, J. D., & Campbel, W. K. (2000). Attachment and exploration in adults: Chronic and contextual accessibility. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 26, 452- 61.
- Grotevant , H, D. Thorbecke, W, & Meyer, M, L. (1982). An extention of Marsia s identiy staus interview into the interpersonal domain , *jornal of youh and adolescence*, ۱۱, ۳۳-۴۸.
- Gulfem, C. S., & Gul, A. (2005). Parental attitudes and ego identity status of Turkish adolescents. *Adolescence*. 40, 847-59.
- Harris, PH. G. (2006). *Patterns of absolute, differential and structural continuity in perception of nurturance in mother-daughter, mother son, fatherdaughter and father-son dyads*. Doctoral dissertation, Iowa state university.
- Heitzmann and Kaplan , (1988).provost.(1995).*Journal of yourth and adolescence* , (michelle document and marc A.)
- Hennessey, B (1975). *Public opinion*. California: wads woth, publishing company Inc.
- Hwang, C. P. (1986). *Behavior of Swedish primary and secondary caretaking fathers in relation to mothers present*. *Developmental Psychology*, 22,749751.
- Jenkins, P. H. (2007). *Delinquent girls and relation of the parent- adolescent relationship and peer influence to quality of decision making*. Doctoral dissertation, university of Florida.
- Kerpelman. J. K, Pittman. J. F, & Lamke. L. K. (1997). Toward a microprocess perspective on adolescent identity development: An identity control theory approach. *Journal of Adolescent Research*, vol, 12, No, 3, 325-346.
- Knafo, A., Schwartz, S. H. (2004). Identity formation and parent child value congruence in adolescence. *British Journal of Developmental Psychology*, 22, 438- 9.
- Kroger. J. (Eds.)(1997). *Identity in adolescence, the balance between self and other*. London and New York: Rout led
- Lavoie ,J ,C.(1994). Identity in adolescents: issues of theory , structure and transition. *Journal of adolescent*, 16.
- Lee, A. S. (2007). *Young adults committed romantic relationships: alongitudinalstudy on the dynamics among parental divorce relationships with mother and father, and children's committed romantic relationships. unpublished*. For the degree of doctor the university of Arizona
- Marcia, j. e(1966). Development and validaction of ego identity status. *Journal of Personality and Social Psychology* 3(5),551-558.

- Marcia, J. E. (1980). Identity in adolescence in J. Adelson (Ed), *handbook of adolescent psychology* (pp.159-187). New York Wiley.
- Marcia, J. E., (1993). The status of the statuses: Research review. In J. E. Marcia, A. S. Waterman, D. R. Matteson, S. L., Archer & J. L. Orlofsky (Eds). *Ego identity: A handbook for psychosocial research* (pp. 22-41). USA: Springer- Verlag.
- Meeus, W., & Dekker, M. (1995). Identity development . parental and peer support in adolescence. *Journal of adolescent*, 34.
- Michele Dumont and Marc A. Provost. (2007). Resilience in adolescents; protective role of social support, coping strategies, self-esteem of stress and depression. "*Journal of youth and adolescence*".
- Milkie, M. A., Brieman, A., & Schiman, S. (2008). How adult children influence older parents mental health: Integrating stress-process and life-course perspectives. *Social psychology quarterly*, 71, 86-105.
- Moshman, D. (2005). Adolescent Psychological development: rationality, morality, and identity (2nd Ed.). *Mahwah, N. J.: L. Erlbaum*.
- Para, E. A. (2008). The Role of Social Support in identity formation : A literature Review , *Graduate journal of counseling psychology* , 1, 97-105.
- Peterson, J. E. Prior, G. Field. G. (1995). Adolescent attachment to parents and friends in relation to aspects of self-esteem, *Journal of youth and Adolescence* 24, 365-376.
- Phillips, T.M., & Pittman, J. (2007). Adolescent psychological well-being by identity style. *Journal of Adolescence Research*, 30, 1021-1034
- Prata, P. L. (2006). *Mother- adolescent Conflict and Relationship Quality in Youth With and without Behavior Problems*. Florida Atlantic University.
- Rook, K. S. and I. Turton. P. H. (2000). Social support, social control in family. Relationship and friendship. *Journal of scientific psychology*. personal Relationship.
- Runcan. P. L. (2012). The time factor: does it influence the parent-child relationship? *Procedia-social and behavioral sciences*, 33, 11-14.
- Sarasun IG. Sarasun. BR. social support help in bereavement? (2005). *Journal of social and clinical psychology*.
- Schwartz, S. J., (2001). the evolution of Erikson and neo-Eriksonian identity theory and research: A review and integration Identity , 1, 7-58.
- Seiffge – Krenke (2003). Testing theories of romantic development from adolescence to young adulthood: evidence of a developmental sequence. *International Journal of Behavioral Development*, 27, 519-531.
- Seiffge – Krenke, I., Overbeek, G., Vermulst, A. (2010). Parent-child relationship trajectories during adolescence: Longitudinal associations with romantic outcomes in emerging adulthood, *Journal of Adolescence*, 33, 159-171.
- Shulthes, D. P., & Blustein, D. I. (1994). Contributions family relationship factors to the identity formation process. *Journal of counseling and Development*. 73, 2, 159-166.
- Shulthes, D. P., & Blustein, D. I. (1994). Contributions family relationship factors to the identity formation process. *Journal of counseling and Development*. 73, 2, 159-166.
- Shweta LR. Relationships among individuals' personality, self-esteem, age, perceived social support, appearance schema, appearance appraisal and body image coping strategies. Thesis for the degree of doctor of philosophy in design and human environment, *Oregon State University* 2008. p. 227.

- Sluckin, W. (1986). Human- mother-to-infant bonds. In W. Sluckin & M. Herbert (Eds), *Parental Behavior* (208-227). Oxford: Basil Blackwell.
- Smetana, J. G. (1995). Parenting styles and conceptions of parental authority during adolescence. *Child Development*, 66, 299-316.
- Smith, P. A., Cowie, H., & Blades, M. (1998). *Understanding children's development* (3rd ed). Oxford: Blackwell Publishing.
- Steinberg, L. (2001). We know some things: parent-adolescent relationships in retrospect and prospect. *Journal of Research on Adolescence*, 11, 1-19.
- Winstok, Z, Eisikovits, Z, Karnieli- Miller, O. (2004). *The Impact of Father-to-Mother Aggression on the Structure and Content of Adolescents' Perceptions of Themselves*.